

Управління інвестиційними ризиками в страховій організації

Одеський національний економічний університет
старший викладач кафедри Фінансового менеджменту та Фондового ринку
Бондаренко Павло Валерійович

Для того, щоб дати характеристику стану страхової компанії і виявити негативні фактори, що впливають на її діяльність, необхідно визначити основні показники, що характеризують стан страхової організації на страховому ринку. Систему показників можна представити наступними групами:

1) загальні показники, що характеризують стан компанії на страховому ринку: структура страхового портфеля, показники темпів зростання страхової премії та виплат, показники рівня виплат, збитковість;

2) показники надійності, що характеризують платоспроможність, фінансову стійкість і структуру капіталу компанії, ліквідність активів, стан страхових резервів, рівень перестраховального захисту, якість інвестиційної діяльності;

3) показники ефективності діяльності страхової організації: доходи і витрати.

Дана класифікація приведена Р.Глейзером. Загальні показники є показниками, що характеризують страхову організацію на загальному страховому ринку, за допомогою їх аналізується структура портфелів платежів, відношення виплат і премій страхової компанії, а також питома вага виплат і премій.

Показники надійності - ця група об'єднує показники платоспроможності і фінансової стійкості. Характеризує платоспроможність страховика, динаміку його власних коштів, достатність капіталу для виконання зобов'язань як перед страхувальниками, так і перед іншими контрагентами, забезпеченість власними коштами зобов'язань страховика, ліквідність активів, забезпеченість зобов'язань страховими резервами, ефективність інвестиційної діяльності, участь перестраховиків у страхових операціях (аналіз участі страховиків у преміях, виплати і страхових резервах, доходи від страхової діяльності, показник, що оцінює середній термін погашення зобов'язань перестраховиків з виплати частки в збитках страховика, частка комісійної винагороди та танто за ризиками, переданими в перестраховання, у страхових преміях, переданих у перестраховання). Даний показник дозволяє оцінити адекватність розрахунку страхових резервів, вплив зміни страхових тарифів на інвестиційну діяльність страхової організації в тому числі і ефективність інвестиційної діяльності.

Показники ефективності діяльності страхової організації характеризують доходи і витрати страхової компанії, як по окремих видах страхування, так і по страховому портфелю в цілому, рентабельність страхових операцій, рентабельність капіталу страховика. Ця класифікація системи показників не є єдиною. Кожна страхова організація формує свою систему показників з урахуванням специфіки страхової діяльності. Як правило, вибір системи показників здійснює фінансовий менеджер.

Згідно страхового законодавства страхові компанії можуть займатися не тільки страховою діяльністю, але й інвестиційно-фінансовою, вкладаючи частину тимчасово вільних коштів в ліквідні підприємства. Тому прибуток страховиків складається з перевищення фінансового доходу над витратами за страховим забезпеченням (безпосередньо страхова діяльність), інвестиційних доходів, доходів від банківських вкладень, спонсорства, консультацій, навчання кадрів, оренди та інших видів доходів, дозволених законодавством.

Доходи страхової компанії можна розділити на три групи:

- доходи від діяльності безпосередньо пов'язаної зі страхуванням;
- доходи від інвестиційної діяльності;
- доходи від інших видів діяльності. [1, с.34-57]

У сучасних ринкових умовах частина доходів, що залишилися після сплати податків та інших витрат, страхова компанія може інвестувати з метою отримання прибутку в різні інструменти фондового ринку. Однак важливо відзначити, що інвестиційна діяльність не є

самоціллю страхової організації. Розміщення страхових резервів має здійснюватися страховиками на умовах диверсифікації, зворотності, прибутковості і ліквідності. Дані принципи є загально визнаними у світовій практиці.

Так принцип зворотності полягає в максимально надійне розміщення активів, забезпечує їх повернення у повному обсязі.

Другий принцип - принцип ліквідності. Згідно з цим принципом загальна структура вкладень повинна бути така, щоб у будь-який час були в наявності ліквідні кошти або капітальні вкладення, які легко могли б бути звернені в ліквідні кошти. Іншими словами, страхова компанія в будь-який момент часу повинна мати в наявності суму коштів, що забезпечує виплату страхувальникам обумовлених договором сум у межах встановлених строків у результаті настання страхового випадку.

Третій принцип - принцип диверсифікації вкладень. Тобто страховик вкладає тимчасово вільні кошти в різні інструменти фондового ринку (принцип «не класти всі яйця в одну корзину»), тим самим він забезпечує більшу стійкість інвестиційного портфеля страховика, як - би розподіляючи інвестиційний ризик.

І четвертий принцип - прибутковість вкладень чи "принцип рентабельності". Згідно з цим принципом активи повинні розміщуватися з урахуванням ситуації на ринку капіталовкладень, приносити постійний і достатньо високий дохід.

Інвестиційна діяльність страхової організації не пов'язана безпосередньо зі страхуванням. Вона заснована на використанні тимчасово вільних коштів страхових резервів як джерело капіталовкладень. Перебуваючи в розпорядженні страховика протягом певного терміну, страхові резерви відповідно до встановлених правил інвестуються в дохідні активи і приносять страхової організації інвестиційний дохід. З точки зору можливостей отримання доходу резерви з довгострокового страхування життя володіють найбільшою привабливістю, тому що перебувають у розпорядженні страховика протягом тривалого часу. Дохід від інвестицій складається з відсотків по цінних паперах, надходжень від участі в статутних капіталах інших організацій, відсотків за банківськими вкладами, відсотків по депо премій у перестраховиків (частина перестраховальної премії, що утримується перестраховальником в якості гарантії зобов'язань перестраховика, носить тимчасовий і зворотний характер, завдяки послідовному утриманню депо премії перестраховальник отримує в оборот додаткові кошти, які він може інвестувати в акції, облігації, або помістити вкладення у банк), відсотків за вкладами в нерухомість і інших надходжень. Інвестиційний дохід є важливим джерелом доходу для страхових фірм. Крім того, за рахунок цього джерела фінансуються накопичувальні види страхування життя в формах участі в прибутку страховика і цільового інвестування коштів страхових резервів. [2, с.731]

Крім цього, так як страхова організація може займатися інвестиційною діяльністю, вона несе витрати пов'язані з наданням у тимчасове користування вільних коштів, витрати з управління інвестиціями. Ці витрати вже відносяться до групи «на ведення справ страхової організації», сюди ж входять витрати на орендну плату, представницькі витрати, оплата аудиторський і консультативних послуг, витрати на добровільне страхування персоналу організації, комунальні та інші послуги.

Під фінансовим результатом, однак, не слід розуміти тільки приріст власного капіталу страховика, цілком ймовірно, що фінансовий результат може являти собою і негативну величину. Тому дуже важливо виявити ті ризики, які чинять негативний вплив на отримання прибутку страховою організацією.

Так як процес управління ризиками є складною і багаторівневою процедурою, та її можна розділити на ряд етапів, серед яких виділимо:

- Ідентифікацію ризику;
- Аналіз методів управління ризиком;
- Вибір методів управління;
- Виконання обраного методу управління;
- Моніторинг результатів і вдосконалення системи управління.

Страхова організація має справу з двома видами ризиків: ризиками, прийнятими на страхування від страхувальників та ризиками, зумовленими власною діяльністю.

Серед власних ризиків страховика можна виділити інвестиційні ризики, пов'язані із здійсненням страхової організацією інвестиційної діяльності:

До інвестиційних ризиків страховика можна віднести:

- ризик неадекватного оцінювання активів;
- ризик знецінення активів;
- ризик невідповідності активів зобов'язаннями;
- ризик неліквідності активів;
- ризик норми прибутковості;
- ризик участі;
- ризик використання фінансових інструментів (цінних паперів);
- ризик законодавчих змін;
- тимчасової ризик;
- управлінський ризик;
- ризик маркетингової стратегії.

Ця класифікація прийнята європейським страховим законодавством і є основною. В основі її лежить причина появи ризику. «Ризик страховика» - невизначена можливість недостатності коштів страхової організації для виконання її фінансових зобов'язань. [3, с.37]

Значить інвестиційний ризик страхової організації має фінансову природу прояви і є велика кількість напрацювань з визначення фінансових ризиків. В свою чергу можливо припустити, що страховий ринок України витримає фінансова кризу і запропонує нам істотно надійніші продукти для вкладення, ніж банківський сектор. З інвестиційної точки зору, страхові компанії мають набагато більший потенціал, як фінансові посередники на фінансовому ринку, ніж банківські установи.

Список літератури

- 1) Баутов А.Н. Прогнозування і управління інвестиціями страхових організацій на фондовому ринку / / Страхова справа, 2004, № 1.
- 2) Страхування: підручник / під ред. Т.А. Федоровою. - 2-е вид. - М.: Економіст, 2006
- 3) Чернова Г.В. Основи економіки страхової організації по ризикових видах страхування. – СПб., 2005
- 4) <http://www.inrevu.ru>